

A határkerülés egyik legrégebbi ünnepi szokásunk: húsvét első napjának hajnalán nemcsak a feltámadást ünneplik a keresztények, hanem a tavasz eljövetelét, illetve a természet megújulását is. Gyökerei évszázadokra nyúlnak vissza. A települések határait járták-járják be a hívek, akik megszemlélték a vetést, mezei kutakat tisztogattak, és a határokat őrző keresztelnél imádkoztak.

Id. Péter Attila nyugalmazott tanár cikkeiből és köteteiből azt tudjuk, hogy az egykori Székelyudvarhelyen a határkerülésre való felkészülést már több nappal előtte megkezdték. Kutatásai szerint az ún. előimádkozó és az udvarhelyi határkerülés vezetője sokáig

Páter Bonifác

ferencrendi szerzetes volt, aki 1798-ban imakönyvet is szerkesztett (a kéziratban fennmaradt imakönyvben külön imák vannak a határkerülés minden stációjához).

Arról is van tudomásunk, hogy a céhek mentek határt kerülni, a céh-mesterek vitték a saját zászlóikat, ez a 19. század végéig (egészen pontosan 1873-ig, a céhek megszűntéig) volt így. Ezután olyan udvarhelyi, köztisztelőnek örvendő polgárok vezették a határkerülőket, mint **Szabó Ferenc** mészáros, **id. Pálffy István** és

Orbán Balázs

szűcsmester.

A határkerülés útvonala

Alapvetően kétféle határkerülés van, a lovas és a gyalogos. A hagyomány szerint a Szent-Miklós hegyi plébániatemplom előtt gyülekeznek húsvét első napjának hajnalán, 6 órakor. A Szentimre utcán kifele indulnak, a Hármaskeresztnél szétválik a csoport, a lovasok egy hosszabb utat tesznek meg: a Szarkakő, illetve a Kerekerdő irányába mennek, majd a Nagyoldalon érkeznek a Jézus-kápolna fölé.

A gyalogosok a Csalóka-Kerekerdő útvonalon haladnak – a mostani katonai alakulat területe mellett, az úttól jobbra van a legnagyobb kereszt, ez a határkerülők egyik fő állomása.

Útjuk a Lókerten és a Csereháton keresztül vezet tovább a Kálvária-hegyre, ez tulajdonképpen a Jézus-kápolna feletti rész – a reggeli után a lovasokkal a kápolna előtt találkoznak. Régebb itt szentmise is volt, miközben a Szent Miklós-hegyi plébániáról elindult a pap és kísérete a Rókaváros felé.

A hagyomány szerint a városi vámnál találkoztak, majd együtt vonultak fel a plébániatemplomhoz. Itt díszlövéseket is leadtak: a visszaemlékezések szerint a lovasok körbeálltak és karabélyaikból eldördültek a lövések.

A kommunista hatalomátvétel után nem sokkal, 1948-ban betiltották a határkerülést. Az 1989. évi rendszerváltás után azonban a régi határkerülők közül néhányan, **Csíki Tibor**, **Csíki Dezső** és

Székely József

(akik ismerték a régi útvonalakat) az akkori főesperes,

Kovács Sándor

segítségével ismét megszervezték, azóta töretlen a határkerülés.

□

Szabó Ferenc, a határkerülők vezetője

Id. Péter Attila helytörténeti jellegű írásai anyaggyűjtésénél figyelt fel egy többször előforduló névre: a határkeresztek közül összesen ötöt állíttatott 1893 és 1912 között bizonyos **Szabó Ferenc**

Mind az öt kereszten szerepel a neve, és van olyan, amelyiken a feleségéé is. Szabó Ferenc (1850–1914) és neje,

Kapca Anna

(1858–1910) a római katolikus temetőben nyugszanak.

Az idős tanár kutatásai szerint Szabó Ferenc udvarhelyi mészárosmester a 19. század végén, a 20. század elején volt az udvarhelyi határkerülők vezetője. Kilenc gyermeke (öt fiú és négy lány) volt, köztük Szabó Károly, aki később vendéglősként lett ismert (a mai városi könyvtár

épülete volt a Szabó-vendéglő), illetve Szabó Dénes, az udvarhelyi malom tulajdonosa (erről a malomról kapta a nevét a mai Malom utca).

T. Pálffy Aladár 1907-ben jelentetett meg egy tanulmányt a húsvéti határkerülésről, ebben így írt Szabó Ferencről: „A néptömeg által kísért lovasok közt középen megy Szabó Ferenc uram az ő hagyományos zöld díszmagyarjában, fekete sapkával a fején, kezében egy régi zászlóval, cifra magyaros készséggel díszített lován már évtizedek óta vezeti a határkerülőket. Csak ritkán veszi elő cifra veretű pisztolyait, hogy ő is durrantson egyet, a fiatalokra bízva már azt." A város köztisztviselőjében álló polgára volt, akit nem feledett el az utókor – erről tanúskodnak az idős tanár cikkei és kötetben megjelent írásai is.

A határkerülés hozzátartozott az egykori város, a régi Székelyudvarhely képéhez, a katolikus hívek húsvéti ünnepéhez – s ez ma sincs másként.

(Írásunkhoz felhasználtuk id. Péter Attila nyugalmazott tanár Keresztek Székelyudvarhelyen – 1993 és Életem filmkockái – 2011 című helytörténeti jellegű köteteit, Szabó Ferenc fényképe az utóbbi könyvből származik)